

Konijnen

Alles wat u wilt weten over...

- aanschaf
- gedrag
- huisvesting
- koppelen
- speelgoed
- voeding
- gebitsproblemen
- wat bedoelt mijn konijn

Beschermheer



Dick Bruna

Stichting
Konijnen-Belangen

2009-01

1 Aanschaf van een Konijn

BEZINT... EER GE AAN KONIJNEN BEGINT!

Als u overweegt een konijn aan te schaffen, adviseren wij u uzelf eerst de volgende vragen te stellen:

- Waarom wilt u een konijn?
- Wat verwacht u van het konijn?
- Wie verzorgt het konijn?

Een aantal feiten

Impulsieve aankoop van een konijn in de dierenpeciaalzaak is de grootste fout die wij als mens maken. We beseffen vaak niet wat het inhoudt om een konijn te houden en hebben geen idee wat de behoeftes van een konijn zijn.

Natuurlijk is het moeilijk om zo'n schattig jong konijntje wat er uitziet als een bolletje wol te weerstaan. Maar realiseert u zich dat dit bolletje wol binnen een paar maanden uitgroeit tot een volwassen konijn?

Bovendien blijkt het vaak niet het kleine dwergje te zijn wat u gekocht dacht te hebben. Doordat konijntjes vaak op te jonge leeftijd verkocht worden, is niet goed te bepalen welke afmeting het zal hebben als volwassen konijn. Broedfokkers fokken niet met raskonijnen en zaken, die van broedfokkers betrekken, weten de afkomst van de kleine konijntjes niet, waardoor de informatie die u in de winkel krijgt in sommige gevallen niet klopt.

Houd u er daarom rekening mee dat het 'dwergje' wat u koopt binnen een paar maanden uitgegroeid kan zijn tot driemaal de grootte die u zelf in gedachten had. Met alle gevolgen van dien, want dit konijn heeft een grote(re) verblijfplaats nodig waar plek voor moet zijn.

Een konijn blijft maar 12 weken klein, daarna groeit het uit en krijgt het op de leeftijd van 7-8 maanden zijn volwassen grootte.

Konijnen kunnen 10 jaar oud worden en zijn dus huisdieren waar u langere tijd veel plezier aan kunt beleven. Het zijn sociale dieren die gezelschap nodig hebben, of van een soortgenoot, of van een mens. Houdt u een konijn solitair en geeft u hem veel vrijheid, dan zult u merken dat het graag uw aanwezigheid opzoekt, want konijnen kunnen niet tegen eenzaamheid.

Daarom is een konijn niet geschikt om eenzaam in een hok achter in de tuin te wonen. Evenmin is het geschikt als huisdier bij mensen die de hele dag werken en 's avonds ook vaak weg zijn. In beide gevallen heeft het een soortgenoot nodig met dagelijks minimaal 3 uur bewegingsvrijheid buiten het hok of de kooi.

Een aantal misverstanden

Misverstand 1. Een konijn is een leuk knuffeldier voor een kind

Een konijn is absoluut niet geschikt voor zeer jonge kinderen. Wilt u uw jonge kinderen leren omgaan met dieren dan kunt u beter overwegen om een ander huisdier aan te schaffen.

Konijnen zijn namelijk prooidieren die er niet van houden om opgepakt en rondgedragen te worden. Vooral kinderen willen graag een konijn pakken en knuffelen, wat voor de meeste konijnen zeer beangstigend is. Door die angst zal het bijten, krabben en rare bewegingen maken om los te komen. Hierdoor heeft menig konijn een hernia gekregen of de rug gebroken doordat het uit de handen van een jong kind gevallen is en ongelukkig terecht is gekomen.

Iets oudere kinderen verliezen vaak binnen een jaar, als het konijn volwassen geworden is, hun interesse in het dier. Het konijn krijgt geen aandacht meer, wordt verwaarloosd

en vereenzaamt als niemand anders de verzorgingstaak op zich neemt.

Misverstand 2. Een konijn is een geschikt huisdier wanneer je weinig tijd hebt.

Een konijn heeft nog meer aandacht en verzorging nodig dan bijvoorbeeld een kat. Zoals hiervoor al is aangegeven is een konijn een sociaal dier wat veel aandacht nodig heeft van een soortgenoot of van een mens.

Misverstand 3. Een konijn kan goed in een klein kooitje of lage kooi met plastic kap wonen.

Een konijn is van oudsher een dier met een groot leefgebied. Hierdoor hebben ook de konijnen die als huisdier gehouden worden een grote leefruimte nodig, met veel bewegingsvrijheid daarbuiten. Het mag daarom nooit de bedoeling zijn een konijn altijd in een kooitje of een hokje te laten. Niet voor niets zijn de achterpoten van een konijn krachtig ontwikkeld, zodat ze hoog en ver kunnen springen en hard kunnen rennen. Konijnen te klein huisvesten en weinig bewegingsruimte geven leidt tot *botontkalking*, *zwakke spieren* en *vergroeiende rugwervels*.

Misverstand 4. Een konijn kan mensenvoedsel of (konijnen)snoep eten

Konijnen hebben een zeer gevoelig, uitgebalanceerd darmstelsel, niet vergelijkbaar met dat van de meeste andere zoogdieren, waardoor ze aangepaste voeding nodig hebben. Verkeerde voeding leidt tot een verstoorde darmflora waardoor gezondheidsproblemen ontstaan. Konijnensnoep bevat veel koolhydraten, die de blindedarmflora verstoren. Daarom kan konijnensnoep, anders dan op de verpakking staat aangegeven, schadelijk zijn voor de gezondheid.

AANSCHAF

Hoe oud moeten konijnen zijn bij aanschaf ?

Veel konijntjes die te koop aangeboden worden zijn niet ouder dan 5 weken, terwijl het voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van een konijn nodig is dat het 6-8 weken bij de moeder blijft. Tot de leeftijd van 6 weken heeft het nog moedermelk nodig, omdat het darmstelsel nog niet ingesteld is op het verteren van enkel droogvoer. Veel van deze te jong verkochte konijntjes worden kort na aankoop ziek, krijgen heftige diarree en sterven. De stress van nestscheiding en omgevingsverandering doet de weerstand omlaag kelderen waardoor *coccidiose* de kop op kan steken. Coccidiose is een eencellige parasiet die heftige diarree met vermagering en uitdroging veroorzaakt met, indien onbehandeld, sterfte als gevolg. Hoe jonger een konijntje is, hoe gevoeliger het is voor stress. Daarom adviseren wij een konijn pas **vanaf 6-8 weken** te scheiden van de moeder.

Hoe zit dat met inentingen?

Gelukkig verkopen verschillende dierenpeciaalzaken konijnen pas vanaf 8 weken en ouder. De dieren in deze zaken staan onder controle van een dierenarts, die de konijnen ook op de leeftijd van 8 weken inent tegen de twee gevreesde konijnenziekten VHS en Myxomatose. Een afgestempeld inentingsboekje wordt bij aankoop van het konijntje meegegeven.

Indien het konijntje bij aankoop nog geen inenting gehad heeft omdat het nog te jong was, dan zal het op de leeftijd van **8 weken** ingeënt moeten worden tegen **VHS** en op de leeftijd van **12 weken** tegen **Myxomatose**. De inenting tegen VHS wordt jaarlijks herhaald; de inenting tegen Myxomatose wordt tweemaal per jaar, in het voorjaar en in de nazomer, gegeven.

Waarop moet u letten bij aanschaf?

- Heldere, schone, ronde oogjes, geen traan-uitvloeiing of sporen daarvan.
- Geen sporen van diarree.
- Het konijntje mag niet 'bottig' zijn, dus niet mager.
- Glanzende vacht met aanliggende haren (losse wollige vacht duidt op te jonge leeftijd).
- Goede tanden die 'beitelvormig' afslijten.
- Het konijn moet levendig zijn.

Waar moet u aan denken bij thuiskomst?

- Het diertje moet ruimschoots de tijd krijgen om aan zijn nieuwe leefomgeving te wennen.
- Het heeft voldoende bewegingsruimte nodig .
- Het heeft een rustig plekje nodig, zonder dat het eenzaam is.
- Geen blaffende honden of gillende kinderen vlakbij de kooi.
- De eerste dagen kan het diertje beter niet opgepakt worden, wel is het verstandig om het veel toe te spreken zodat het uw stem leert kennen.
- Het heeft een droge, tochtvrije plaats nodig.
- Het heeft buiten een schaduwrijke, luwe plek nodig.
- Een konijn verdraagt kou beter dan warmte.

2 Karakter en Gedrag van het Konijn

Prooidier

Hoewel het konijn als huisdier een normaal verschijnsel is geworden, is het in wezen nog steeds een primitief dier, dat dicht bij de natuur staat en wijkt het karakter niet veel af van dat van zijn wilde soortgenoten. Een konijn is een prooidier, dat betekent dat het altijd op zijn hoede zal zijn voor gevaar, en onmiddellijk zal vluchten als er

- Het diertje moet voer krijgen wat het al gewend was.
- De eerste dagen moet u het heel weinig voer geven, maar zorg er wel voor dat dag en nacht veel hooi beschikbaar is, en altijd een bakje vers water.
- Na een paar dagen de hoeveelheid voer opvoeren naar de behoefte van het konijntje.
- **Hooi moet altijd volop beschikbaar zijn.**
- **Water moet altijd volop beschikbaar zijn**
- Geef de eerste twee weken liever geen groenvoer, ook geen wortel, beslist geen snoep.

Voor het laten wennen aan groenvoer zie hoofdstuk 6 - Voeding.

Konijn uit een asiel?

Er zijn in Nederland en België speciale opvangcentra voor konijnen en knaagdieren, waar u ook jonge konijntjes of moeders met nesten kunt vinden. Veel konijnen komen in het asiel terecht als gevolg van een impulsieve aankoop of omdat de kinderen geen interesse meer hebben in hun konijn. Niet omdat het konijn een kneusje is, wat veel mensen denken.

Ook deze konijnen verdienen een tweede kans en een gelukkig leven. Overweegt u de aanschaf van een konijn of van een tweede konijn, dan is het zeker de moeite waard om eens in een asiel te gaan kijken!

gevaar dreigt. Pas als het geen kant op kan zal het zich omdraaien om zich te verdedigen. Een prooidier zal zich, als het zich ziek voelt, heel stil houden en in een hoekje gaan zitten, omdat het instinctmatig weet dat het nu een gemakkelijke prooi is voor roofdieren. Door zich heel stil te houden hoopt het onopgemerkt te blijven tot het zich beter

voelt. Deze instincten zijn nog volledig aanwezig bij het huisdier konijn. Hierdoor kan ziekte te laat gesignaleerd worden. Ons huiskonijn zal vaak met de ogen open slapen om de vijand de indruk te geven dat het wakker is. Ook ligt het het liefst ergens onder of in (een hol idee) zodat het zich van alle kanten beschermt voelt.

Hoe ziet een konijn zijn wereld?

Een konijn beweegt zich laag bij de grond voort, en dat schept problemen in een huiskamer. Immers is het gezichtsveld beperkt door obstakels zoals tafel, stoel, bank, kast etc. Een konijn moet om het obstakel heen om weer een nieuw stukje omgeving te zien, en zal daarom altijd schrikken van uw onverwachte verschijning. Het ziet u niet aankomen en zal u in schrik niet herkennen, misschien vluchten. Een konijn moet daarom rustig benaderd worden, altijd van voren terwijl u praat, zodat het uw stem herkent. Konijnen zien dichtbij erg slecht, en zullen schrikken van nieuwe voorwerpen in de kamer. Ze kunnen gaan stampen van schrik, of heel behoedzaam met hun tastzin en reuk kennismaken met het nieuwe voorwerp. Dat kunnen bijvoorbeeld een paar schoenen zijn, die anders nooit in de kamer stonden. Door hun slechte zicht kunnen ze verder uw gezicht niet herkennen, maar herkennen ze u aan uw geur, uw vorm en uw stemgeluid.

Lief knuffel diertje?

Een konijn ziet er knuffelig uit, maar het is beslist geen knuffeldiertje. Vaak wordt de fout gemaakt een konijntje te kopen voor een jong kind. Het kind wil het konijntje ronddragen, maar bijna alle konijnen zijn doodsbang om opgepakt of vastgehouden te worden. Dit wordt door het konijn namelijk geassocieerd met gegrepen worden door een roofdier. Veel konijnen raken in paniek en zullen gaan bijten en trappen, temeer omdat het dier

verkeerd vastgehouden wordt, of te stevig. Konijnen kunnen met hun scherpe nagels en tanden lelijke wonden toebrengen. Het komt zeer vaak voor dat een konijn de rug breekt of een hernia krijgt door het wilde spartelen, of doordat het valt. Omdat een konijn tere, kwetsbare botten heeft zijn jonge kinderen en konijnen een slechte combinatie.

Een konijn kan behoorlijk knuffelig worden als u de neiging kunt onderdrukken uw konijn steeds op te pakken en het op schoot te houden. Als het dier met rust gelaten wordt zal het u gaan vertrouwen, u niet als bedreigend zien en uit zichzelf naar u toekomen. Als het konijn geaaid wordt terwijl de vier pootjes op de grond zijn, zult u merken dat het dier hier ontzettend van zal genieten. Het zal de ogen sluiten en de kop op de grond leggen voor een uitgebreide aaibeurt. Op den duur is de kans groot dat uw konijn zelf op schoot springt om geaaid te worden.

Agressie.

Agressie is eigenlijk angst. Angstige ervaringen kunnen zorgen dat een konijn uitvalt naar handen en bijt. Vanwege het prooidierkarakter van het konijn, schuw en tot vluchten geneigd, is er maar weinig nodig om een lief konijntje te zien veranderen in een grommend, uitvallend monstertje. Steeds uit hok of kooi pakken kan voor een konijn een angstige ervaring zijn en kan al aanleiding zijn tot gedragsverandering. Het konijn is bang om opgepakt te worden, en in de lucht gehouden te worden, bij zijn wilde soortgenoten betekent dit immers gegrepen te zijn door een vos, een bunzing of een ander roofdier. Op den duur zal het al bang zijn als er handen uitgestoken worden, en bijten naar die handen. Knorrend en piepend van angst zal het zich in het uiterste hoekje van hok/kooi drukken, als niet gestopt wordt met het dier pakken zal het al gaan aanvallen zodra het deurtje open gaat. Dit is dus agressie door angst.

Agressie voorkomen

Om deze situatie te voorkomen is het nodig dat een konijn zelfstandig in en uit hok of kooi kan gaan. Buiten heeft het een ren nodig waar het naar believen in kan gaan om vrij te lopen. Binnen moet de kooi open staan, zodat het konijn er zelf in en uit kan gaan.

Als het konijn terug in de kooi moet dan kan het gelokt worden met eten. Hiervoor is in het begin geduld nodig, later wordt het automatisme voor het konijn om op etens-tijd zelf terug te gaan. Zo hoeft het konijn nooit gepakt en opgetild te worden, en op deze manier is er voor het konijn absoluut geen reden om bang te zijn en zich dus agressief te gedragen. Integendeel, *hoe meer het dier met rust gelaten wordt, hoe aanhankelijker het zal worden.*

Agressie kan ook plotseling ontstaan terwijl daar geen aanwijsbare reden voor is. In dit geval kunnen hormonen een rol spelen.

3 Huisvesting van het Konijn

Binnen wonen

Als u ervoor kiest om slechts één konijn als huisdier te houden, dan kunt u het dier het beste binnenshuis huisvesten. Binnenshuis gehouden konijnen krijgen altijd meer aandacht van hun eigenaars dan een buitenshuis gehouden konijn. Konijnen hebben dringend behoefte aan sociaal contact.

De plaats

Een binnenkooi kan het beste op een lage plek staan, een klein stukje boven de grond, zodat het zelf in en uit de kooi kan gaan. Dit bevordert het tam en het zindelijk worden. De kooi moet stevig staan. Zet de kooi niet vlak onder een open raam of voor de verwarming. Zet de kooi ook niet midden in de

Op de leeftijd van 5-8 maanden komt een konijn, mannetje zowel als vrouwtje, in de puberteit, en kan zeer territoriaal gedrag gaan vertonen. Het kan zijn territorium gaan verdedigen als u eten wilt neerzetten, of het hok of de kooi wilt verschonen. In dit geval is het verstandig het konijn te laten castreren. (Ook bij een vrouwtje heet deze ingreep castratie). Als dit gedrag hormoonbepaald was, zal het verdwijnen na castratie.

Nog een reden voor plotselinge agressie kan zijn: schijnzwangerschap van een vrouwtje. Ze wil dan haar denkbeeldige nest en jongen verdedigen. Er zal in de kooi iets van een nest te vinden zijn, opgestapeld stro en waarschijnlijk plukken vacht er in. Het vrouwtje kan dan het beste met rust gelaten worden, schijnzwangerschap gaat vanzelf over en dan verdwijnt dit agressieve gedrag.

Als een vrouwtje erg vaak schijnzwanger is geeft haar dat toch wel stress, en zou u kunnen overwegen haar te laten castreren.

zou en al zeker niet op de tocht. Door oververhitting kan een konijn sterven en van tocht wordt het ziek. Kies een rustige plek waar niet steeds langsgelopen wordt, maar waar het dier toch volop contact met het gezin heeft.

Maat van de kooi

Voor een klein konijn, met een gewicht van ongeveer 1 tot 2,5 kilo, is een kooi van 100 bij 50 centimeter het absolute minimum, groter is sterk aan te raden. Grotere konijnen hebben de grootste maat kooi nodig (150x80). Twee konijnen samen hebben altijd de grootste maat nodig. Uitgangspunt is dat de konijnen naar alle kanten lekker languit moet kunnen liggen, ook als er een kartonnen speeldoos in staat. Als dat niet

kan, dan is de kooi te klein, en zal het konijn zich in een gevangenis voelen. De kooi moet een traliewerk bovenkant hebben, met een bovenklep én een deurtje aan de voorzijde. Een gesloten kunststof kooi met een traliewerken schuif in de bovenkap is heel handig voor de eigenaar, omdat er vrijwel niets uit gemorst kan worden. Maar voor het konijn zelf is zo'n kooi absoluut ongeschikt. Door de geslotenheid ervan kan de temperatuur in de kooi namelijk snel oplopen. Bovendien concentreren zich urinedampen onder de kap waardoor een konijn *snot* kan krijgen. De kooi is te laag waardoor een konijn niet helemaal rechtop kan zitten en een vergroeide rug krijgt. Tenslotte belemmert de dichte kap het contact van het konijn met het gezin.

Bodembedekking

Er zijn verschillende mogelijkheden voor bodembedekking. Zaagsel en kranten zijn af te raden omdat het snel doorweekt raakt, en het geen urinegeuren opneemt. De kooi zal dus snel gaan stinken. Bij konijnen met een langharige vacht blijft zaagsel ook vervelend aan het haar hangen. Zaagsel is verder beslist af te raden omdat dit gassen geeft als het nat wordt en dit kan luchtwegproblemen veroorzaken. De meeste konijnen versnipperen de kranten. Gewoon stro op de bodem voldoet, wanneer u in de mesthoek een dikke laag organische vulling strooit (bij dierenspeciaalzaken te koop), of een driehoekbak (bij dierenspeciaalzaken te koop) neerzet in de mesthoek, gevuld met organische vulling en daar boven op een laag hooi. Konijnen zijn van nature zindelijk en zullen in een bepaalde hoek een mesthoek gaan maken. Geef uw konijn een paar dagen de tijd totdat u weet waar de mesthoek gemaakt is.

Organische bodembedekking

Er zijn diverse soorten organische bodembedekking. Ze kunnen bestaan uit

korrels van geperst stro of geperst papier, geperste maïs of geperste houtvezels. Bedekking van geperste maïs neemt minder goed op. Kies korrels die uiteenvallen en verkrumelen als ze nat worden. Dat is belangrijk, omdat er konijnen zijn die de korrels eten. Zouden de korrels niet uiteenvallen en opzwellen als ze nat worden, dan kan dit verstoppingen in het maagdarma kanaal geven. De korrels absorberen prima urinelucht, en de kooi is snel schoon te maken. Tenslotte zijn er nog Aubiose en Hemparade, bodembedekkingen op basis van vlas en hennep.

In plaats van stro kunt u ook voor *bedding* kiezen. Dit is heel zacht, gehakseld stro, dat behandeld is met etherische olie die schimmels en parasieten weert. Deze bodembedekking wordt vooral aanbevolen voor grote konijnen, die snel last hebben van sore hocks (wonden aan de onderkant van achterpoten). Verder is het stuihvrij. Bedding wordt o.a. gemaakt door Russel Rabbit.

Voer- en drinkbakken

De beste voer- en drinkbakken zijn die van roestvrij-staal, ze kunnen met beugels opgehangen worden aan het traliewerk van de kooi. Dergelijke bakjes zijn sterk en zeer hygiënisch; ze zijn uitstekend uit te wassen en zelfs te koken. Bakjes die op de bodem staan worden vaak vies of ze worden omgegooid. Een drinkflesje is niet aanbevelenswaardig. Een onderzoek heeft uitgewezen dat drinken uit flesjes mogelijk meer kans geeft op gasvorming in de darmen van een konijn.

Voor een konijn is drinken uit een bakje trouwens een natuurlijker manier dan drinken uit een flesje. (Heel jonge konijntjes vaak niet gewend aan een flesje en hebben zeker in het begin een bakje nodig.)

Kiest u toch voor een flesje, let er dan dagelijks op of er nog voldoende water uit het tuitje komt. Houd hiervoor het flesje ondersteboven en knijp er in, terwijl u tegelijker-

tijd met een vinger zachtjes tegen het balletje in het tuitje duwt. Er moet nu een straaltje water uitkomen. Komen er slechts druppels of helemaal niets, dan zit het balletje vast door kalkvorming. Het tuitje een nachtje in huishoudazijn leggen verwijdert de meeste kalk, maar beter koopt u een nieuw flesje. Als er druppels komen of een straaltje water terwijl u niet tegen het balletje duwt, dan is de fles lek en zal leegdruppelen in de kooi.

Buiten wonen

Een konijn is een sociaal dier, dat gezelschap en aandacht nodig heeft. Hoe riant het hok of de ren ook is, een konijn is niet gelukkig als hij daar dag en nacht alleen moet zitten. De ervaring leert dat een buitenkonijn vooral 's winters eenzaam is. Door koud en guur weer is de animo om een paar uur met een buitenkonijn door te brengen niet groot. Het konijn naar binnen halen om te spelen is af te raden vanwege het grote temperatuurverschil. Dit werkt ziekte in de hand. Verder zijn de meeste konijnen bang om heen en weer gedragen te worden, waardoor ze agressief gedrag kunnen gaan vertonen. Een konijn dat buiten woont heeft dus dringend een partner nodig. Twee vreemde konijnen mogen nooit zomaar samengezet worden, zie het hoofdstuk **Koppelen**. *Een binnenkonijn dat veel alleen is (bijv. werkende mensen) heeft ook een partner nodig.*

Het buitenhok

Een buitenhok moet op een luwe plek staan, wind of regen mogen niet in het hok slaan. Het beste is de opening op het oosten te zetten. Op zonnige dagen moet het konijn voldoende schaduw hebben want een konijn raakt snel oververhit en kan daardoor sterven. Het hok dient aan de binnenkant onbewerkt te blijven, en aan de buitenkant wind- en waterdicht gemaakt worden. Het hok moet ruim zijn, breedte 1.50 meter en

diepte en hoogte 0.60 meter is echt het minimum: de dieren moeten er rechtop in kunnen zitten. (Natuurlijk hebben grote konijnen zoals bijv. Vlaamse reuzen en Lotharingers een nog ruimer hok nodig, tenzij ze dag en nacht vrij kunnen rondlopen.) Eënderde van het hok moet bestaan uit een gesloten nachthok. Dit nachthok is een veilige schuilplaats die dieren altijd nodig hebben. De opening van het nachthok moet precies zo groot zijn dat het konijn er door kan.

Het hok staat een stukje van de grond af op lage poten, zodat er geen optrekkende kou is. Een scharnierend dak is handig om het hok schoon te maken. Het dak zelf steekt een stukje over om inslaande regen tegen te gaan. Het hok moet van buitenaf zeer goed gesloten kunnen worden, zodat slimme (roof)dieren het hok niet kunnen openmaken. Het hok moet verder stabiel zijn zodat het niet omgegooid kan worden door bijv. een hond. In de wintermaanden wordt in het nachthok extra stro gedaan. Bij strenge kou kan de voorzijde van het hok gedeeltelijk afgesloten worden door plexiglas of een juten zak. Er moet altijd voldoende frisse lucht blijven. Bij meer dan 10 graden vorst en gure oostenwind kan het hok beter in een (tochtvrije!) ruimte gezet worden.

De ren

De ren wordt aan, of om het hok heen gebouwd, zodat de konijnen vanuit hun hok zelf de ren in en uit kunnen gaan. Via een bede kippenloopplank kunnen de konijnen het hok in en uit gaan.

Een gedeelte van de ren kan overdekt gemaakt worden zodat de konijnen ook bij regen in de ren kunnen. Een ren kan nooit groot genoeg zijn, 4 vierkante meter is aanbevolen voor twee konijnen, groter mag ook.

Het frame van de ren moet zeer stevig zijn en het gaas wordt aan de binnenkant gespijkerd. Zo kunt u geïmpregneerd hout gebruiken zonder gevaar dat uw konijn aan het

hout knaagt, de palen staan aan de buitenkant van de ren. Het is nodig de hele ren te ondergraven met gaas, ongeveer 40 centimeter diep. De zijkanten van de ren moeten ca. 50 cm. diep ingegraven worden. De ren wordt verder ca. 80 cm. hoog, zodat de konijnen blij sprongen kunnen maken. Uit veiligheidsoverwegingen is het aan te raden de bovenkant van de ren dicht te maken. Zo kunnen de konijnen er niet uit, en andere dieren er niet in. Een afsluitbare klep maakt dat u zelf in en uit de ren kunt gaan wanneer dat nodig is.

Speelgoed

Ook buitenkonijnen hebben speelgoed nodig, dit kan bestaan uit takken, boomstronken, buizen enz. Bij droog weer kan een grote kartonnen doos, dichtgemaakt met gaten aan weerszijden, als tunnel ge-

4 Koppelen van Konijnen

Waarom twee konijnen?

Een konijn is sociaal en heeft behoefte aan een soortgenoot. We hebben vast allemaal wel eens vertederd staan kijken naar twee konijntjes die dicht tegen elkaar aan liggen, de kopjes tegen elkaar, elkaar wassend. Ze genieten duidelijk van elkaars gezelschap en zijn duidelijk gelukkig met elkaar. Het hebben van twee konijnen heeft ook een voordeel: je kunt zonder schuldgevoel een dagje uit met het hele gezin; de konijnen hebben immers gezelschap aan elkaar. Eén konijn vergt beduidend meer zorg en aandacht omdat een konijn een sociaal dier is.

Kunnen alle rassen konijnen aan elkaar gekoppeld worden?

Het is niet van belang welke konijnenrassen aan elkaar gekoppeld worden. Een Vlaamse reus kan liefdevol samen leven met een dwergkonijn en een hangoor kan de groots- te vrienden zijn met een konijn met rechtop-

geven worden. Konijnen zitten graag in een kartonnen doos.

Tenslotte:

Beter een heel klein rennetje dan helemaal geen ren

Konijnen buiten in een hok houden zonder uitloopmogelijkheid is af te raden. Het is in strijd met de natuurlijke behoeften van deze dieren.

Ook bij beperkte ruimte is een uitloop te creëren door een hok op poten te zetten, en de ruimte onder het hok te benutten als kleine ren door het af te zetten met gaas. Vanuit het hok kan het konijn via een trapje naar de ren, en woont op deze manier in een soort flat.

staande oren. Wél is het beter om een volwassen konijn te koppelen aan een volwassen konijn. Dit heeft namelijk de meeste kans van slagen. Jonge konijntjes van 6-8 weken die aan een volwassen konijn gekoppeld worden, worden óf niet geaccepteerd of worden onder de voet gelopen. Verder speelt de leeftijd geen rol; men kan dus een 2-jarig konijn met succes koppelen aan een konijn wat bijv. al 4 jaar oud of ouder is.

Gelijke geslachten

Twee vrouwtjes of twee mannetjes kunnen tot de leeftijd van 3 maanden over het algemeen probleemloos bij elkaar gezet worden. Houd er alleen wel rekening mee dat wanneer de konijnen ca. 3 maanden oud zijn, hormonen tot onderlinge gevechten kunnen leiden, bij mannetjes maar ook bij vrouwtjes. Tijdelijke scheiding en castratie/sterilisatie is dan noodzakelijk om de dieren weer in harmonie met elkaar te laten leven.

De moeilijkste combinatie is mannetje/mannetje. De beste combinatie is mannetje/vrouwtje. Echter vanaf de 3e maand zijn konijnen vruchtbaar, dus scheid ze dan tijdelijk om nestjes te voorkomen! Vrouwtjes (voedsters) kunnen vanaf 6 maanden gesteriliseerd worden, mannetjes (rammen) kunnen vanaf 5 maanden gecastreerd worden. Na castratie duurt het nog **twee weken** voordat het mannetje onvruchtbaar is, daarom adviseren we om het mannetje en vrouwtje gedurende deze weken apart te huisvesten (bij voorkeur met gaas gescheiden, zodat ze elkaar kunnen zien en ruiken) alvorens ze weer aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Bij een vrouwtje moet tot 4 weken na castratie gewacht worden, zodat de wonden goed genezen zijn.

Welke voorbereidingen moet ik treffen voordat ik 2 konijnen ga koppelen?

Voordat u op zoek gaat naar een tweede konijn moet er een tijdelijke tweede kooi (in huis) komen. Het beste kunnen de twee kooien op een neutrale plek naast elkaar geplaatst worden. Onder een neutrale plek wordt verstaan een plek in huis waar het huidige konijn nog nooit is geweest en waardoor uw konijn dus ook geen territoriaal gedrag zal ontwikkelen t.o.v. het nog aan te schaffen konijn.

Doordat het koppelen tot stress kan leiden tussen de konijnen is het van belang dat de konijnen gezond zijn. Daarnaast is het van belang dat de konijnen gesteriliseerd en/of gecastreerd zijn: twee niet gecastreerde mannetjes zijn niet te koppelen, twee niet gesteriliseerde vrouwtjes nauwelijks. Niet gecastreerde/gesteriliseerde mannetjes en vrouwtjes koppelen over het algemeen wel goed, maar leveren ook nestjes op..... het mannetje dient in dit geval dus altijd gecastreerd te zijn. Twee weken na castratie van het mannetje kan hij gekoppeld worden.

De kennismaking

Om te beginnen kunnen twee vreemde konijnen niet zomaar bij elkaar gezet worden. Als ze elkaar niet mogen kunnen hevige gevechten uitbreken, waarbij ze elkaar dodelijk kunnen verwonden. Om de kans van slagen zo groot mogelijk te maken, is het verstandig uw konijn mee te nemen (naar asiel of particulier) als u een ander konijn uit gaat zoeken. De dieren kunnen dan eerst in een ren kennismaken en dan blijkt al snel of het wel of niet klikt. In een asiel kunt u verschillende combinaties uitproberen.

Kennismaken

Wees op vechtpartijen voorbereid door een plantenspuit (om ongewenst gedrag 'af te straffen') en een paar oude dikke handschoenen binnen handbereik te hebben, die voorkomen dat u tijdens het scheiden van twee konijnen per ongeluk gebeten wordt.

Konijnen die onverschillig doen en elkaar de rug toedraaien, vertrouwen elkaar. Dit kan een heel goede combinatie worden. Konijnen die elkaar nieuwsgierig besnuffelen, vinden elkaar ook wel leuk. Gaan de oren naar achteren en het staartje omhoog, dan vertrouwen ze elkaar niet. Wees dan alert om in te grijpen en ze te scheiden als het fout gaat. Vliegen ze elkaar onmiddellijk aan, dan is dit geen goede combinatie, onmiddellijk scheiden is geboden. Voor het scheiden van twee vechtende konijnen hebt u de plantenspuit nodig en de handschoenen. Spuit met een harde straal op de konijnen (niet op de kop), ze zullen schrikken en even stoppen met vechten. Nu scheidt u de konijnen snel en zoekt een andere toekomstige partner.

Het koppelen.

Nu u (maar liever nog: uw konijn) een geschikte partner heeft uitgezocht, kan het koppelen in de thuissituatie gaan beginnen.

De ontmoeting thuis zal bij elk konijn verschillend verlopen. Uw konijn zal een nieuw konijn in huis toch vreemd vinden. Er kan dus gevochten worden om zijn positie in huis te behouden. Ook onverschillig gedrag en weldra elkaar wassen is een mogelijkheid. Dit laatste is natuurlijk het mooiste.

Om de konijnen verder aan elkaar te laten wennen moeten de kooien naast elkaar gezet worden. Houd iets tussenruimte zodat de dieren elkaar niet door de tralies heen kunnen bijten, en zet ze verhoogd. Geef het voer zo dicht mogelijk bij de andere kooi, zo zijn de dieren verplicht sociaal gedrag te vertonen door dicht bij elkaar te eten. Laat de konijnen elke dag van kooi verwisselen, zodat ze leren in elkaars lucht te leven. Na een paar dagen kan het echte koppelen beginnen.

De koppeling vindt plaats in een kleine, neutrale en zoveel mogelijk lege ruimte of ren (ca. 2 bij 3 meter), zodat de dieren geen obstakels hebben waar ze in, achter of onder kunnen schieten. In het midden staat een kartonnen doos, waar de konijnen omheen kunnen lopen, om even uit elkaars gezichtsveld te verdwijnen indien nodig.

- Neemt een konijn een dreigende houding aan (oren schuin naar achteren, staartje omhoog) duw het dan weg terwijl u rustig praat. Een gevecht moet te allen tijde voorkomen worden, de dieren moeten een goede herinnering aan hun samenzijn hebben.
- Begint het ene konijn te rijden en laat de ander dat toe, dan kunt u dat even laten begaan. Duurt het te lang of gebeurt het te vaak, leidt het konijn door aaien dan van het rijden af en duw het zachtjes opzij. Verbied het niet helemaal want het rijden is belangrijk omdat hiermee in de konijnenwereld de dominantie wordt bepaald. Rijdt het konijn op de kop van de ander, dan kan het andere konijn in de geslachtsdelen bijten, wees hierop alert!

Duw het rijdende konijn zachtjes weg.

- Wil het andere konijn niet bereden worden en rent het weg, leid dan het andere konijn met aaien af.
- Draait het andere konijn zich om en wil het vechten, scheid de dieren dan en laat ze, met gaas gescheiden en vrij lopend, nog een paar dagen verder kennismaken.
- Als de konijnen nieuwsgierig naar elkaar doen door het gaas, kunt u ze na een paar dagen weer bij elkaar zetten. Een achtervolging waarbij wat plukjes haar loskomen kunt u toelaten. Draaien de konijnen zich naar elkaar en vechten al trappend naar elkaars buik, dan moeten ze direct gescheiden worden, en dan kunt u deze combinatie vergeten. Deze konijnen zullen elkaar altijd haten. Scheid ze met gebruik van plantspuit en handschoenen.

- * Afhankelijk van de situatie kunnen de konijnen 5 tot 15 minuten samen los lopen. Liggen ze relaxt in elkaars aanwezigheid, dan kunt u ze langer bij elkaar laten. Is er risico op vechten dan kan het nodig zijn de konijnen slechts 2 minuten bij elkaar te laten. Voordat het een gevecht wordt scheidt u ze, hiermee kweekt u een goede niet-vecht herinnering en gaan de konijnen elkaar vertrouwen. Het is belangrijk elke dag de konijnen even bij elkaar te zetten.

*Laat geen van beide konijnen loslopen tenzij ze **samen** op een neutrale plek zijn. Hiermee leren ze dat ze slechts los mogen lopen in elkaars gezelschap.*

- * Verloopt de koppeling succesvol dan kunt u de konijnen steeds langer samen laten, en u kunt de loopruimte gaan vergroten.

U kunt nu ook proberen om ze voor een korte periode samen in een kooi te zetten, waarna u ze weer terugzet in hun eigen kooi. Doe dit regelmatig totdat u er zeker van bent dat de konijnen samen willen blijven. Veel konijnen zijn de beste vrienden maar willen toch altijd een eigen plekje, en

willen de kooi niet delen. Staat de kooi altijd open, dan is het delen geen probleem: de konijnen kunnen elkaar dan ontlopen bij eventuele spanningen.

Wat te doen bij overliden?

Ook voor konijnen breekt een verdrietige periode aan wanneer een partner komt te overliden. Het achterblijvende konijn zal

5 Speelgoed voor het Konijn

Een huiskonijn dat aan meubelen knaagt, of in de vloerbedekking graaft, is niet stout maar speelt. Een konijn moet spelen om lichamelijke redenen: energie kwijtraken, en om psychische redenen: voor afleiding. Natuurlijk is het niet de bedoeling dat het huysraad gesloopt wordt! Daarom is het belangrijk dat een konijn speelgoed krijgt... Speelgoed wat afgestemd is op de natuurlijke behoeften van het konijn is het beste.

Graven en wroeten

Konijnen houden ervan om te wroeten en tunnels te graven. Kartonnen kokers van vloerbedekking kunnen prima dienen als tunnels. In het einde van zo'n koker kunnen kranten gepropt worden, zodat het konijn urenlang bezit is de kranten er uit te krijgen. Een tunnel kan ook eenvoudig gemaakt worden door een grote kartonnen doos aan de bovenkant dicht te plakken, en in de zijanten een ruim gat uit te snijden. Een langere tunnel wordt op dezelfde manier gecreëerd door twee dozen tegen elkaar aan te schuiven. Een kartonnen doos, of een grote rieten mand gevuld met hooi en krantensnippers is een fijne graafplek voor uw konijn. Matjes van zee gras zijn ook geliefd bij veel konijnen. Een konijn dat graag in kleedjes, beddengoed of kussens graaft kunt u een oude handdoek geven, of een paar 'eigen' kussentjes. Als uw konijn hier van eet moet het weggehaald worden om een verstopping in de maag te voorkomen.

zijn maatje missen. Daarom is het van belang dat u het konijn afscheid laat nemen van de overleden partner. Zonder een bewust afscheid zal het konijn niet snappen waar de ander is en zal blijven zoeken en wachten, en mogelijk wegwijnen. Zo snel mogelijk een nieuw maatje is voor het konijn het beste.

Als uw konijn op een bepaalde plek in het tapijt graaft kunt u die plek beschermen door er een stukje oude vloerbedekking neer te leggen.

Knagen en scheuren

Voor de knaagbehoefte van het konijn kunnen onbehandelde rieten manden, takken, karton, papier, stro en dennenappels gegeven worden. Een konijn dat graag in uw bankstel knaagt kunt u een dichte kartonnen doos geven, gevuld met papier of stro. Met een gat als beginnetje kan het konijn de klus zelf verder afmaken. Konijnen die graag scheuren moeten veel papieren producten krijgen om te voorkomen dat ze niet in de verleiding komen behang te gaan scheuren. Een oude telefoongids bijvoorbeeld, zorgt voor vele uren scheurplezier. Tenzij uw konijn erg veel van het papier eet, is het scheuren zelf onschadelijk. Kranten of een telefoongids zijn beter dan tijdschriften, want gekleurd papier bevat meer schadelijke stoffen. Om het huis netjes te houden kunt u kranten en/of telefoongids in een grote doos leggen, zodat de snippers op één plek blijven.

Gooien en klimmen

Veel konijnen vinden het leuk, ook in de kooi, om met allerlei dingen te gooien. In dierenzaken zijn helaas geen konijnspeeltjes te koop. Wel zijn er verschillende

kattenspeeltjes die ook bij konijnen in de smaak vallen, zoals cilindervormige hardplastic kattenspeeltjes met een belletje, of een balletje van metaaldraad. Koop liever geen kattenspeeltjes voor uw konijn van rubber (kapotknagen/ opeten), en zorg ervoor dat ze spleten en gleuven hebben zodat uw konijn ze gemakkelijk met zijn tanden op kan pakken.

De meeste konijnen klimmen graag en voor dit doel kunnen wat kartonnen dozen 'verspringend' op elkaar gestapeld worden. Hier en daar een gat in de dozen maakt een spannend sluip-door parcours. De dozen moeten van stevig karton zijn en het beste kan iets zwaars op elke bodem gelegd worden om te voorkomen dat ze gaan schuiven of vallen. Wat hooi in één van de dozen geeft het konijn tijdens het spelen ook wat te knabbelen. Geef uw konijn in het begin zoveel mogelijk verschillend speelgoed. Konijnen vinden het leuk om zoveel mogelijk dingen te onderzoeken. Gaandeweg zal dan duidelijk worden waar de voorkeur naar uit gaat. Het ene konijn graaft het allerliefst, het andere konijn vindt knagen veel leuker. Als alleen maar een balletje of een stok gegeven wordt, is er grote kans dat het uw konijn er niet naar om kijkt.

Net als hun wilde soortgenoten rusten tamme konijn graag 's middags, maar zijn ze 's ochtends en 's avonds het meest actief; gedurende die tijden zullen ze het meest met hun speelgoed bezig zijn. Wissel het speelgoed regelmatig af, verplaats dozen, geef wat andere dingen, zodat uw konijn

zijn onderzoekingsdracht kan botvieren.

Gedrag afleren

Konijnen leren snel slechte gewoontes aan, maar die leren ze niet zo makkelijk af! Afleren kan tot drie weken duren. De beste manier om konijnen iets af te leren is ze af te leiden en ze de slechte gewoonte te laten vergeten.

Voorbeeld: Een konijn dat op de bank springt en daar gaat plassen, moet belet worden op de bank te springen. Dit lukt door de bank te barricaderen, of door met de plantensproeier te spuiten. Het eerste is een betere manier, want als het konijn niet meer op de bank kan komen, zal het op een gegeven moment de bank vergeten.

Natuurlijk moet er iets anders in de plaats gegeven worden, net zoals bij kleine kinderen moet aan konijnen, als iets verboden wordt, een alternatief gegeven worden wat ze wél mogen. Scheurt het konijn aan behang, dan kan het een grote doos gegeven worden, met gedeeltelijk vastgeplakt behang, waar het konijn aan mag scheuren. Belangrijkste is om te zorgen dat het konijn niet meer bij verboden dingen kan komen, door deze dingen af te scherpen. Als het konijn er niet meer bij kan, zal hij het na een poosje vergeten en dan is de slechte gewoonte afgeleerd.

Slaan of andere straf is uit den boze, het konijn zal hier niets van begrijpen, en vaak schuw gedrag gaan vertonen.

6 Gezonde voeding voor het Konijn

Konijnen horen een slank en gespierd lichaam te hebben. Er mag geen dikke laag vet over de ribben zitten. De wam (grote huidplooï onder de kin) van een voedster mag niet zo groot zijn dat hij in de weg zit bij

het wassen of eten. De heupbeenderen mogen echter niet uitsteken, want dan is het dier te mager. De meeste konijnen zijn helaas te dik omdat ze te veel of te calorierijk voedsel krijgen. Verder speelt te wei-

nig lichaamsbeweging vaak een rol. Bijna alle voedingsstoffen die konijnen nodig hebben halen ze uit *hooi*, *groenvoer* en *blindedarmkeutels*. De meeste huiskonijnen krijgen te veel droogvoer en te weinig hooi en groenvoer. Te weinig hooi kan gebits- en gezondheidsproblemen veroorzaken.

Gezond dieet

Een gezond dieet bestaat uit weinig droogvoer, onbeperkt hooi, voldoende groenvoer, af en toe fruit en altijd vers water.

Onbeperkt hooi

Onbeperkt hooi betekent dat een konijn dag en nacht over hooi moet kunnen beschikken. Het liefst krijgt een konijn tweemaal daags een verse pluk. Hooi mag niet oud en muf zijn, het moet geurig zijn en stofvrij.

Droogvoer

Droogvoer is oorspronkelijk ontwikkeld voor laboratoriumkonijnen en slachtkonijnen. Dit voer is calorierijk en is bedoeld om konijnen snel te laten groeien, bij huiskonijnen zorgt dit voer al snel voor zwaarlijvigheid. Veel merken voer bevatten te veel calcium waardoor het gevaar van blaasstenen ontstaat. Ook zijn veel merken vaak te eiwitrijk, waardoor een konijn de blindedarmkeutels niet meer eet. Hierdoor komt het belangrijke voedingsstoffen te kort, waardoor kwalen ontstaan. Droogvoer bevat vaak te weinig onverteerbare vezels, dit kan leiden tot een te traag werkend darmstelsel, waardoor kwalen zoals een "haarbal" in maag of darmen kunnen ontstaan.

Het beste kunnen in feite uitsluitend groene korrels (biks) gevoerd worden. Uit gemengd voer pikt een konijn graag alleen de lekkere dingen en laat de groene korrels, die juist essentiële voedingsstoffen bevatten, liggen. Door dit selectief eten kunnen op den duur kwalen ontstaan zoals de bekende zachte

keutels die aan de anus blijven plakken (Deze kwaal ontstaat ook door snoep). Konijnen die veel droogvoer eten zullen veel moeten drinken. Gebeurt dit niet, dan kan dit aanleiding zijn voor aandoeningen aan de urinewegen.

Droogvoer mag geen *Robenidine* of *Meticlorpindol* bevatten, dit is een coccidio-staticum (soort antibioticum). Het **vezelgehalte** moet hoog zijn, het beste **14-18%**. Het **eiwitgehalte** is beter niet hoger dan **12-14%**. **Ruw vet** niet hoger dan **3%**, terwijl het **calciumgehalte** niet hoger moet zijn dan **1,0%**. Kiest u toch voor gemengd voer dan is Russel Rabbit een goede keuze. Supreme Science Selective ook van Russel is geschikte biks voor konijnen die ziek geweest zijn of slecht hooi eten.

Aanbevolen hoeveelheid is voor een konijn **ouder** dan 7 maanden, niet meer dan **25 gram** per **kilogram** lichaamsgewicht per dag, verdeeld over 's morgens en 's avonds. Dit lijkt erg weinig, maar het is meer dan voldoende voor een huis/tuin-konijn. Op deze manier zal een konijn dat gemengd voer eet, de groene korrels niet laten liggen, maar alles opeten. Wordt het konijn te mager omdat het veel energie verbruikt dan kan het meer voer krijgen.

Wat extra eiwitrijk voer mag wel gegeven worden aan drachtige, zogende voedsters en ook aan raszuivere angorakonijnen. Bij de laatsten gaat veel energie zitten in de haargroei.

Groenvoer

In de natuur beginnen konijnen op de leeftijd van een paar weken al mee te knabbelen aan planten. Huiskonijnen kunnen al jong probleemloos aan groenvoer gewend worden als *de manier van geven goed in acht* genomen wordt. (zie hierna bij 'groenten wennen')

De meeste jonge konijntjes uit een dierenwinkel hebben nooit eerder groenvoer te eten gehad. Daarom kan het beste aan deze konijntjes *de eerste week* na aanschaf *geen groenvoer* gegeven worden en *weinig biks* maar *veel hooi*. Hierdoor wordt de darmbeweging gestimuleerd en wordt zachte ontlasting voorkomen.

Groenten wennen.

De benodigde bacteriën om groenvoer te verteren moeten zich vormen. Daarom moet groenvoer opgebouwd worden, anders kan een konijn ervan aan de diarree gaan. Het opbouwen geschiedt door een konijn de eerste dag een heel klein stukje groente, ter grootte van een postzegel, te geven. De keutels van de volgende dag worden afgewacht. Als die mooi droog zijn, kan de dubbele hoeveelheid groente gegeven worden. Als de keutels van de dag daarna nog mooi zijn, kan de hoeveelheid groente weer vermeerderd worden. Zo kan bijvoorbeeld andijvie opgebouwd worden tot een heel blad per dag.

Als de keutels de tweede dag goed zijn, kan een nieuwe soort groente erbij gewend worden. Dezelfde manier van opbouwen wordt gehanteerd. Zo worden één voor één nieuwe soorten groenten gewend, tot het konijn minimaal 5 verschillende soorten groenten per dag krijgt.

Worden de keutels zacht en/of nat, dan moet gestopt worden met de laatst toegevoegde groente, want dat was de oorzaak van de afwijkende keutels. Na een paar dagen kan de groente weer geprobeerd worden, zijn de keutels hierna opnieuw zacht en nat dan kan beter deze groente voorgoed van het menu geschrapt worden.

Variatie.

Het beste is om een konijn zo gevarieerd mogelijk groenvoer aan te bieden, van veel soorten groenten een kleine hoeveelheid, en niet een grote hoeveelheid van maar één soort groente. Bij een heel jong konijn-

tje kan het beste begonnen worden met wat peterselie en wat selderie.

Geschiede groenten

Geschiede groenten om te geven zijn o.a.

- * Broccoli (bladeren en topjes)(beperkt)
- * Boerenkool
- * Paksoy
- * Andijvie
- * Peterselie (weinig, sterk vochtafdrijvend)
- * Selderij (takje, sterk vochtafdrijvend)
- * Mosterdblaadjes
- * Romeinse sla
- * Waterkers
- * Wortel + loof
- * Witlof
- * Spinazie (zeer beperkt vanwege oxaalzuur)
- * Paardenbloem (bijvoeding)
- * Zuring (bijvoeding, zeer beperkt vanwege oxaalzuur)
- * Weegbree (bijvoeding, darmstimulerend, zeer eiwitrijk)
- * Wilde achillea (bijvoeding)

Groenten die niet gegeven mogen worden

- * Bieslook, prei, ui, knoflook
- * Alle soorten bonen en erwten
- * Rabarber (heel giftig, dodelijk)
- * Vaste kool zoals rode kool (gasvorming)
- * Aardappelen en aardappelschillen

Gras

Gras is altijd het belangrijkste voedsel geweest van konijnen. Gras is daarom bijzonder goed groenvoer, er moet goed op gekauwd worden wat het afslijten van de kiezen ten goede komt. Gras bevat veel vocht, en bijna alle voedingsstoffen die een konijn nodig heeft. Maar ook aan gras moet een konijn gewend worden, door eerst wat sprietjes te geven en de hoeveelheid dagelijks te verhogen totdat het konijn helemaal aan gras gewend is en in een ren op het gras kan staan.

Het eerste jonge gras dat in het voorjaar opkomt is te eiwitrijk en kan voor darmproblemen zorgen. Beter is het nieuwe gras één of tweemaal te maaien voordat het

konijn dit gras eet. Dit geldt voor zowel jonge als oudere (asiel)konijnen.

Gras mag niet vervuild zijn door andere dieren, omdat dit voor wormen in het lichaam kan zorgen. Verder mag het gras niet bespoten zijn met pesticiden zoals anti-schimmel of mosverdelger, of bestrooid zijn met kalk.

Met de grasmaaier gemaaid gras mag **niet** aan een konijn gegeven worden. Dit gas broeit bijna onmiddellijk en kan in de maag gasvorming geven.

Fruit

Een konijn kan praktisch alle fruit eten, mits de pitten verwijderd worden. U kunt zelf testen welk fruit uw konijn lekker vindt. Voorbeelden van (vers!) fruit zijn: *appel, peer, kiwi, perzik, kers, zwarte bes, bosbes, aardbei, framboos, ananas, mango, meloen, kruisbes, banaan.*

7 Gebitsproblemen bij Konijnen

Verkeerde beet.

Tanden en kiezen van een konijn groeien een levenlang door, dit is bij de meeste mensen wel bekend. Minder bekend is dat konijnen in de onderkaak 2, maar in de bovenkaak 4 snijtanden hebben. Achter de voorste zichtbare snijtanden bevinden zich nog twee korte tandjes, de zogenaamde slijttandjes. Hierop slijten de ondersnijtanden af, mits de stand van het gebit goed is.

Als de stand van het gebit niet goed is ontstaan er problemen, want dan kunnen de ondertanden niet afslijten. Ze kunnen dan buiten de mond gaan groeien, en kunnen met een boog richting ogen groeien. Soms groeien ze zelfs door een lip heen. Als de ondertanden doorgroeien, kunnen de boventanden ook door gaan groeien. Deze groeien vaak met een krul terug de mond

Fruit heeft echter een hoog suikergehalte waardoor gas of diarree kan ontstaan en mag daarom slechts matig gegeven worden. Een schijfje appel of peer, een enkele framboos of aardbei is genoeg als lekkernij tussendoor. Banaan bevat bovendien veel kalium, daarom hiervan slechts enkele keren per week een plakje geven

Fruit moet, evenals groenten, opgebouwd worden om diarree te voorkomen.

Maatstaf voor voeren.

Een konijn dat steeds minder hooi eet terwijl er geen gebitsprobleem speelt, krijgt òf te veel droogvoer, òf te veel groenvoer. Hooi is het belangrijkste onderdeel van de voeding en moet altijd goed gegeten worden.

in, en kunnen zich zelfs in het verhemelte boren. Een reden voor scheefstand van het gebit is o.a. genetische verandering van de schedel, door fokken veroorzaakt.



Goede beet



Verkeerde beet

Als de tanden te lang worden krijgt een konijn problemen met eten. Het kan het voedsel niet meer oppakken of kauwen en hierdoor kunnen darmproblemen ontstaan. Ook zal het konijn de vacht niet meer kunnen onderhouden of de blindedarmkeutels eten. De conditie van het dier gaat dus snel achteruit. Gebitsproblemen kunnen ook op latere leeftijd ontstaan. Het is dan ook zinvol om regelmatig het gebit van uw konijn te controleren. Even de lipjes omhoog duwen om te zien of de ondertanden nog netjes achter de bovenstanden staan.



Als dat niet het geval is, zullen de ondertanden en/of de boventanden regelmatig ingekort moeten worden. U kunt dit het beste door een dierenarts laten doen. Sommige dierenartsen gebruiken een scherpe speciale tang om te knippen, weer anderen gebruiken een slijpschijf, waarmee de tanden afgeslepen worden. Het laatste is een goede methode, omdat knippen scheuren in de tanden kan veroorzaken. Tijdens het slijpen wordt de tand nat gehouden, omdat er anders kans is op oververhitting van de tand.

Zelf knippen of laten knippen in een dierenzaak is sterk af te raden. Knippen veroorzaakt vaak scheurtjes in de tanden, onder het tandvlees, dus onzichtbaar. Dit kan aanleiding geven tot het ontstaan van abscessen, wat een zeer pijnlijke geschiedenis is voor het konijn. Kaakabscessen zijn niet echt te genezen, en vaak eindigt dit met euthanasie van het konijn.

Als knippen of slijpen te vaak moet gebeuren, misschien elke 2/3 weken, kan dat een traumatische ervaring worden voor een konijn. Het is dan het overwegen waard om de tanden te laten verwijderen. Gewoon

trekken kan niet, omdat de tandwortels (evenals kieswortels) enorm lang zijn, en bij gewoon trekken zou het kaakbot verminkt worden. Verwijderen gebeurt door middel van een speciaal lepelvormig apparaatje, waarmee de tand uit het bot gelepeld wordt. Dit is een zware ingreep, wat onder narcose moet gebeuren. Na de ingreep moet het konijn een antibioticumkuur, om infecties te voorkomen, en het moet voldoende pijnstillers krijgen. Omdat het dier niet meer kan afknagen, moet het voedsel in hapklare brokjes aangeboden worden. Zo kan het voedsel met de tong naar de kiezen geduwd worden, waar het verder kan worden vermalen. Ook hooi moet in stukjes van een paar centimeter geknipt worden. Sommige konijnen eten vrij snel na deze ingreep, bij andere duurt het langer voordat ze aan de nieuwe situatie gewend zijn. In het laatste geval zal er gedurende een periode gedwangvoerd moeten worden.

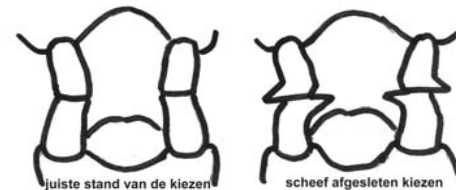
Haken aan kiezen.

Tot voor kort was het minder bekend dat konijnen ook haken(uitsteeksels) aan de kiezen kunnen krijgen. Dit kan bij konijnen van elke leeftijd op een gegeven moment optreden. De haken maken wondjes in de tong en/of in de wang en dit is zeer pijnlijk. Symptoom van haken is dat het konijn steeds langzamer gaat kauwen en zodoende langer over zijn eten doet. Soms stopt het halverwege, om na een poosje weer iets te eten. Vaak heeft het natte mondhoeken van het kwijlen, dit is niet erg te zien maar wel te voelen. Bij meer pijn komt het konijn blij op het etensbakje afgerend, hij heeft wel honger, maar hij gaat niet eten. Nog later zal het konijn stil in een hokje gaan zitten en reageert niet op eten, het heeft te veel pijn. Als u deze symptomen bij uw konijn ziet is het zaak de kiezen goed te laten nakijken door een dierenarts. Deze gebruikt hiervoor een otoscoop, dat is een instrumentje met een lampje, waarmee tot achterin het konijn-

nenbekje gekeken kan worden. De haken zitten meestal aan de achterste kiezen, en zijn zonder zo'n lampje niet te zien. Zelfs is het met het instrumentje niet altijd goed te bekijken, dan zal het konijn een lichte narcose moeten krijgen, zodat de bek goed geïnspecteerd kan worden. De haken moeten verwijderd worden door middel van vijlen of knippen, en dat gebeurt meestal onder een heel lichte narcose. Het is belangrijk haken aan kiezen met spoed te laten verwijderen, omdat een konijn door het niet eten en de pijn snel verzwakt, en zijn conditie afneemt. Ook minimale haakjes die schijnbaar geen last zouden kunnen veroorzaken kunnen oorzaak zijn van de problemen van uw konijn.

Door deze ingreep is het konijn onmiddellijk genezen van de kwaal en zal zich weer op het eten storten. Het beste kan het dier na de ingreep direct een pijnstiller toegediend krijgen, omdat er nog sprake kan zijn van wondjes, wat eten nog steeds een pijnlijke geschiedenis maakt.

De precieze oorzaak van het ontstaan van haken aan kiezen is niet bekend, hier wordt door deskundigen nog over gediscussieerd. De genetische verandering van het hoofd kan net zoals bij doorgroeiende tanden ook



hier een oorzaak zijn, de stand van de kiezen is dan iets veranderd, zodat de kiezen elkaar niet op de goede manier raken tijdens de maaltbeweging.

Verder is een oorzaak dat een konijn tegenwoordig niet genoeg maalt op een dag. Het commerciële droogvoer vereist niet veel kauwbewegingen om fijn gemalen te worden, het geeft snel een vol gevoel en het konijn stopt snel met eten. Het is daarom altijd aan te bevelen 24 uur per dag hooi te geven en voldoende groenvoer (gras is erg goed). Het kant en klare droogvoer (vooral gemengd voer) zou zoveel mogelijk geminimaliseerd moeten worden, zodat het konijn met het eten van hooi en groenvoer optimale maaltbewegingen moet maken en hier het grootste gedeelte van de dag (en nacht) mee bezig is. Hierdoor wordt de kans op het ontstaan van haken kleiner.

8 Nagels knippen

Nagels groeien altijd door. Als ze te lang worden, kan het konijn zich verwonden bij het krabben of met een nagel ergens achter haken. De nagel kan kapotscheuren en de teen kan gewond raken. In het ergste geval kunnen nagels zo lang en krom worden dat ze terug in de voet groeien, afgezien dat dit zeer pijnlijk is, kan het konijn ook nauwelijks meer lopen. Elke 3 maanden zouden daarom de nagels geknipt moeten worden. Een veilige manier om (vooral bij zwarte nagels) niet in het leven te knippen, is om slechts het stukje nagel te knippen wat voorbij de haargrens groeit. Zo blijven de nagels mooi op lengte. In de dierenzaak is een katten-nagelkniptang te koop die prima voor konijnennagels te gebruiken is. .

Hoeveel nagels

Aan de voorpoten zitten 5 tenen: één teentje zit een stukje hoger, dat is de duim. Die nagel moet niet vergeten worden. Aan de achterpoten zitten slechts 4 tenen.

GOEDE KONIJNENDOKTER / OPERATIEVE INGREPEN

Een goede konijnendokter laat een konijn **nooit** vasten voor een medische ingreep. Tijdens de operatie en het bijkomen wordt het konijn op een warmtematje gehouden. Als narcosemiddel wordt vooral bij grote ingrepen gasnarcose gebruikt. Het konijn krijgt pijnstillers en na de ingreep krijgt het direct een injectie met Primperid om de darmwerking op gang te helpen.

Check aan de hand van bovenstaande of uw konijn bij uw dierenarts in veilige handen is.

Wat bedoelt het konijn

Actie/geluid Betekenis	Grommen, krabben of naar voren schieten. Ga weg! Ik zie je als een bedreiging.
Actie/geluid Betekenis	Stampen met de achterpoot. Er dreigt gevaar
Actie/geluid Betekenis	Zachtjes knarsetanden Ik voel me prettig
Actie/geluid Betekenis	Rondjes draaien om de voeten met zoemen of knorren Ik ben seksueel opgewonden
Actie/geluid Betekenis	Springen en rennen met snelle bochten Ik voel me SUPER!!!!
Actie/geluid Betekenis	Met dingen gooien. Ik ben boos, of ik speel.
Actie/geluid Betekenis	Achter voeten aanrennen. Ik wil spelen.
Actie/geluid Betekenis	Knabbelen aan dingen wat niet mag. Ik verveel me, heb speelgoed nodig, of ik ben nieuwsgierig.
Actie/geluid Betekenis	Neusje tegen je aan duwen / hand likken Ik vind je lief en ik wil aandacht
Actie/geluid Betekenis	Languit liggen Ik voel me op mijn gemak.
Actie/geluid Betekenis	Rechtop staan Zo kan ik de omgeving goed bekijken
Actie/geluid Betekenis	Hard tandenknarsen en wegkruipen Ik voel me ziek of ik heb pijn
Actie/geluid Betekenis	Stil in een hoekje zitten Ik ben ziek of ik ben bang.
Actie/geluid Betekenis	Schreeuwen of gillen Ik verkeer in doodsangst of in doodsnood.

De Stichting heeft tot doel het bevorderen van het welzijn en de gezondheid van konijnen in de ruimste zin van het woord.

Om doelstellingen te kunnen realiseren is geld nodig. U kunt helpen konijnen een beter leven te geven door donateur te worden van Stichting KonijnenBelangen. U ontvangt dan een klein welkomstgeschenk en de tweemaandelijks nieuwsbrief "De Snuffelcourant". U kunt hiervoor 16,- per jaar overmaken op onderstaand gironummer, onder vermelding van "donateur", en uw naam en adres.

STICHTING KONIJNENBELANGEN

Secretariaat: Dedemsvaartseweg zuid 113

7775 AE Lutten

tel. 06-13689281

KvK nr: 27244766 te Delft

fax. na telefonisch contact

e-mail: info@konijnenbelangen.nl

www: konijnenbelangen.nl

Bankrek.nr.: 9145716

t.n.v. Stichting KonijnenBelangen te Goedereede (penningm.)

Voor buitenlandbetalingen:

IBAN NL78INGB0009145716

BIC INGBNL2A

Eenmalige donaties:

Ook eenmalige donaties zijn welkom. U kunt uw donatie overmaken op bovenstaand gironummer o.v.v "eenmalige donatie".

Onze informatieboekjes zijn te bestellen via de website www.konijnenbelangen.nl

**INFORMEER NAAR DE UNIEKE SKB-KONIJNEN-CDROM!!
Aanwijzingen voor bestellen vindt u op www.konijnenbelangen.nl**



Dit is een uitgave van Stichting KonijnenBelangen

Deze uitgave mag uitsluitend in zijn geheel verveelvoudigd worden. Het kopiëren van gedeelten of het veranderen van de inhoud van deze uitgave is niet toegestaan.